

Platon, Aristoteles'in hocasıdır. Platon ve Aristoteles belirledikleri saatte Starbucks'ta buluşmuşlardır. Kahvelerini alıp deniz manzarası ve ağaçların olduğu yere geçerek temiz havada sohbetlerine başlamışlardır.

Platon: Merhaba Aristoteles!

Aristoteles: Merhaba Platon nasılsın?

Platon: Teşekkürler iyiyim sen nasılsın?

Aristoteles: Teşekkürler ben de iyiyim.

Platon: Gerçek varlık hakkında konuşalım mı biraz?

Aristoteles: Tabi olur. O zaman bir soruyla başlayayım. Gerçek varlık nedir hocam?

Platon: Gerçek varlık öncelikle fenomenlerden ayrıdır Aristoteles. Gerçek varlık aslında idealar dünyasıdır ve fenomenler, onların birer kopyasıdır.

Aristoteles: İdealar dünyası derken kastettiğiniz şey nedir?

Platon: İdealar duyusal dünyada kopya ya da suretlerini gördüğümüz nesnelere ezeli-ebedi ilk örnekleri veya örüntüleridir.

Aristoteles: Bir örnek verebilir misin?

Platon: Mesela bir insan, bir mağaranın girişinde arkasını güneşe dönmüş oturuyor ve kendi gölgesini görüyor. Yaşamını bu şekilde sürdürerek, gölgenin kendisi olduğu bir yaşamın içindedir. Fakat arkasını dönse ve her şeyi fark etse, yaşamının kendisi olduğunu ve kaynağın, güneş olduğunu anlayacaktır.

Aristoteles: Şimdi daha iyi anladım. Ancak ben böyle düşünmüyorum. Gerçek varlık bence idealar dünyası gibi ayrı bir dünyada bulunmaz. Onlar maddelerin özündedir. İdealar, tek tek nesnelere özüdür; bunların varlıklarının varoluşlarının nedenidir; bunun böyle olduğunu göstermek de felsefenin ana ödevidir.

Platon: Bana göre ise hem idealar dünyası vardır ve bu gerçek olan dünyadır. Hem de duyu dünyası vardır ve bu da meydana gelip yok olan nesnelere dünyasıdır.

Aristoteles: Hayır idealar dünyası duyu dünyasının içindedir.

Platon: İdealardan konu açılmışken konuşalım o halde. Bana göre tek bir iyi var. O da iyi ideasıdır. Ve bütün her şey o iyi ideasından kaynaklanmaktadır. Her şey iyi ideası içindedir, ona ulaşmak içindedir. Dolayısıyla tek bir iyi ideası vardır.

Aristoteles: Tek bir iyi ideası mı? Güldürme beni Platon haha. Hiç olur mu öyle şey? İyi pek çok anlamda söylenebilir. Yani pratik alanda iyiyle teorik alanda iyi olan şey farklıdır.

Platon: Asıl sen beni güldürme Aristoteles. İdealar, hiç kuşkusuz kendi aralarında bir düzen ve hiyerarşiye sahiptir. Ve bu düzeni anlamak için diğer tüm idealarında üstünde olan iyi ideasını ele almak gerekir. Ve tek bir iyi ideası vardır. Ayrıca pek çok anlamda iyi derken sen ne demek istiyorsun?

Aristoteles: Şöyle ki bilimdeki iyi farklı, yapıp etmelerimizdeki iyi farklı ve sanattaki iyi farklı şekildedir.

Platon: Anladım. Tümeleden de konuşalım o zaman Aristoteles. Tümeleler, nesnelere bağımsız olarak varlardır ve onların dışında veya üstünde bulunurlar.

Aristoteles: Bu konuda da ayrılıyorz anladığım kadarıyla. Tümeleler vardır ancak nesnelere dışında veya üstünde değil, içinde bulunurlar. Nesnelere ilişkileri bakımından, tümeleler aşkın değil içkindirler.

Platon: Evet bu konuda da ayrılıyorz. Ancak aslında ikimizde gerçekçiyiz Aristoteles. Ben aşırı gerçekçiyim sen ise ılımlı gerçekçi bu konuda ayrı düşünüyöz.

Aristoteles: Ama gerçeklik duyularımızla algıladığımız bir şeydir. İnsan ruhunda var olan şeyler doğadakilerin bir yansımasıdır. Önce duyularda var olmayan bir şey doğada da var olmaz.

Platon: Hayır gerçeklik aklımızla düşündüğümüz bir şeydir. Gerçeklik idealardır. Doğadaki gördüklerimiz gerçekte idealar dünyasında ya da insan ruhunda var olan şeylerin sadece birer yansımasıdır. Fikirler dünyasında olmayan bir şey doğada da olamaz.

Aristoteles: Tamam ama duyularımız olmadan akıl boş kalır. Gerçek şeylerin tümeleleri vardır. Ve bunların dışında kalan tümeleler insan zihninin genelleme ve soyutlamasının bir ürünüdür.

Platon: Bilgi tümele ulaşınca gerçek olur.

Aristoteles: Bilgide yapılacak şey, tekil ile onun içinde bulunan tümel arasında bir bağlantı kurmak, tekili tümelden bir sonuç olarak çıkarmaktır bu da tümdengelim yöntemidir.

Platon: Pekâlâ başka bir konu hakkında konuşmak istiyöz musun?

Aristoteles: Biraz da tanrı hakkında konuşalım.

Platon: Olur. Tanrı evrenle ilgilenmiş ve onu en mükemmel şekilde yaratmıştır.

Aristoteles: İyi de Platon tanrı Hristiyan ve İslam'ın tanrısı gibi evrenin veya insanın yaratıcısı değildir. Her şeyin ilk nedeni tanrıdır. Tanrı evrenin ilk hareket ettiricisidir. Ancak Tanrı evreni yaratıp bırakmıştır.

Platon: Hayır Tanrı evrenle ilgilenmiştir. Evrenin yapısının metafiziksel koşullara göre nasıl olması gerektiğine bakılırsa evrenin yaratıcısının iyi olması gerekir çünkü evren iyidir. Çünkü evrenin "var" olduğu, bir varlığı olduğu sonucunda ortaya çıkmıştır.

Aristoteles: Ayrıca geleceğe ilişkin şeyler ne doğru ne yanlıştır bilinemez. Doğru dersek bu kadercilik olur. Ve kaderciliğe ben karşıyım çünkü geleceği değiştirebiliriz.

Platon: Hayır geleceği değiştiremeyiz.

Aristoteles: Tanrı evrenin yapıcı nedeni değil, ereksel, amaçsal nedenidir.

Platon: Ben düşüncelerimden bahsettim Aristoteles.

Aristoteles: Aynı şekilde ben de bahsettim hocam. Çok güzel bir sohbetti.

Platon: Bence de çok güzel bir sohbetti. O zaman tekrar başka konular hakkında konuşuröz.

Aristoteles: Olur hocam görüşmek üzere.

Platon: Görüşüröz Aristoteles.

